

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sînt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu, în 10 Iunie.

Vineri, Sâmbătă și Duminică s'au întemplat alegerile pentru noaua sesiune a parlamentului din Ungaria pe un period de cinci ani. Cel mai sânt drept au fost chemați a-l exercia cetățenii Ungariei în zilele acestea. Cine cum l'a executat, cine cum s'a folosit de acest drept garantat de constituția patriei, nu este chemarea noastră să discutăm la acest loc. Cei îndreptății la vot au putut alege, au putut fi aleși, căci legea le garantează aceasta facultate a dreptului electoral activ și pasiv. De interese este pentru noi, să căutăm întru cât organele statului, chemate a păzi, ca cetățenii neinflunțați, neterorisați să se poată folosi de acest drept al lor, încât organele statului au dat cetățenilor posibilitatea de a se folosi de dreptul electoral, în special întru cât românii li s'a dat posibilitatea, ca acolo, unde din voie liberă nu s'a abținut, încât li s'a dat posibilitatea, ca ei din voie liberă, neterorisați, neimpedecați să-și dea votul celui candidat, în care au încrederea, că el le va reprezenta interesele cele adevărate ale lor în parlament. Datorință avem să o facem aceasta, pentru ca să putem constata întru cât parlamentul este adevărată oglindă a țerei, întru cât prin rostul deputaților vorbesc totalitatea poporului, care i-a ales să vorbească, să lucreze în numele lui, pentru fericirea lui, și în consecință pentru fericirea patriei.

Din capul locului trebuie să accentuăm, că poporul român nu este reprezentat în parlamentul din Ungaria. Și aceasta trebuie să o accentuăm, căci e bine să se știe, că în parlamentul din Ungaria se lucră de nobis sine nobis.

Nu vom vorbi la acest loc despre motivele absteninței politice a românilor. Se știe, că noi dela începutul erei constituționale am fost pentru participare la viața constituțională a statului pe baza legilor actuale. Aceasta o am fi dorit cu atât mai mult, pentru ca se putem valida puținele puteri, ce le aveam încă dela început, se mergem mână în mână cu poporul nostru, ca el se fie cu noi, și se nu fie lăsat a fi exploatat contra intereselor noastre naționale.

Am fi dorit-o mai ales acum aceasta, ca să se poată decreta abstenința noastră cu provocare la corupțiunile și abuzurile ne mai auzite, de cari se folosesc la alegerile parlamentare în statul nostru.

Avem deci să constatăm, că după scriile de până acum numai cinci deputați români sunt trimiși se prezente interesele românilor din patria noastră. Aceștia sunt Traian Doda, Georgiu Serb, Silviu Rezei Beleş și Mihali. Au cădut dl Petru Truța în cercul Baia

de Criș, protopopul Georgiu Popovici în cercul Șiria, și dnul Babeș în cercul Sasca.

Cum s'a putut ca în un cerc curat românesc, cum este cel dela Baia de Criș să cadă candidatul Petru Truța, fostul deputat de până acuma, este greu de explicat. Este adevărată rușine pentru românii din Zarand, că au fost atât de slabi de ânger, încât nu și-au salvat bunul nume câștigat acuma trei ani, căci deși scim, că corupțiunile de tot soiul n'au încetat pentru influințarea alegerii în senul de aji, totuși prin aceasta rușinea de pe cerc nu se poate șterge. Despre abuz din partea puterii statului încă se șoptește, nu suntem însă în drept să reflectăm acuma la aceasta parte a lucrului. Vom cere deslușiri dela oamenii, cari au fost la fața locului, și ne vom exprima atunci.

Cumcă generalul Doda s'a ales prin aclamațiune, și însuflețirea este mare, noi ușor ne putem da seama. Intocmai pe cât ne-a disgustat desmățarea celor din Zarand, pe atât ne-a umplut de bucurie ținuta deamă, disciplina celor dela Caransebeș.

Morala lucrului este, că corupțiunea de tot soiul, atât de adenc a pîtruns în viața noastră electorală, încât aji nu mai suntem siguri de reușită nici chiar în acele cercuri, unde aproape totalitatea alegătorilor o fac românii. Aceasta este o parte a lucrului, ear cealaltă zace în natura programei, cu care au pășit așa numiții pasiviști dela început, la care apoi la anul 1881 s'au alăturat și cei din Ungaria, adecă autonomia Transilvaniei. Cât timp ungerii vor fi la putere în statul nostru, nu se va găsi guvern, care se stea cu noi de vorbă prezentându ne cu asemenea programă neoportună.

Toate punctele din programa românilor așa numiți pasiviști sunt discutabile, acesta unul nu poate fi discutabil în fața guvernului ungeresc. Cu această programă a cădută la 1881 fostul deputat al Beiușului P. Cosma, cu aceasta Babeș, cu aceasta vor cădea toți, căți vor face politica de sentimente. Altă poziție au luat sasii din Ardeal, și ei atât sunt de mari naționalisti, încât au cedat două cercuri de ale lor guvernului, numai ca românii să poată țice: noi suntem cei radicali, noi suntem cei sacrificați. Urmările le vom vedé.

Sânțirea și binecuvântarea bisericilor.

Urme despre sânțirea sau binecuvântarea bisericilor avem încă din timpurile vechi ale creștinătății va să țică din timpurile acele, când au început a se edifica bisericile. Adevărat, că la început nu existau bisericile creștine în modul și în forma aceea, în care le aflăm în veacurile mai târșie.

Lazur: Nu mi nici un dor de boieresc, periar și numele să-i peară! Dară eată cei! D-ta ca om tîner și deschis la cap trebuie să bagi mai bine de seamă decât mine, că oamenii nostri s'ărăcesc din țî tot mai tare și nu numai aici în satul nostru, ci în toate satele de-a rîndul și că jidovii se inmulțesc și le iau averile și pămînturile din mână.

Nistor: Ah! asta-i alta. Veđi, Măria Sa împăratul ne-a scos dela boieresc ne-a lăsat de capul nostru, dară mi se pare, că atunci capul nostru n'a fost destul de copt; pentru că, ear uită-te! Lucru bun e cuțitul, lucru bun e și focul, dară și unul și altul nu e bun în mână copilului celui brudiu. Cu cuțitul se taie, cu focul se frige. Așa s'a întemplat și cu oamenii nostri, adecă atunci, când au scăpat de boieresc și au ajuns de capul lor.

Lazur: Oamenii doară nu-s copii, de i pui într-un rînd cu dîșșii.

Nistor: Crede-me nănașule, că-s mai rîi încă decât copii. Copilul pătășce odată și a doua oara se fereșce. Da omul nostru când porneșce pe calea cea rea, n'ai să-l mai opresci. Oamenii nostri s'au bucurat, că nu-i mai mână cu carul la cărat, ori cu secerera la secerat, ori cu coasa la cosit. Dară după ce au scăpat odată de boieresc, nu s'au apucat să lucre și să muncească ca pentru dîșșii din toată inima, ci-i vedeam ca pe nisece oameni eșți din minte, ședînd numai în crișmă. Cine ar putea spune, câte

Nu existau pentru-că așa ceva era cu neputință, chiar la început din cauza, că creștinii erau pușini la număr și mai numai prin cetății, așa cât le era mai cu neputință a-și edifica bisericile. Eară cevași mai târșii le era cu neputință a le edifica din cauza, că religionea creștină era persecutată, așa încât creștinii numai prin locuri ascunse, de multe ori sub pămînt se puteau aduna la împlinirea cultului divin și cu deosebire la celebrarea santei liturgii. Când însă au început pe un timp oare-care persecuțiunile cele aspre ale împărașilor romani, îndreptate în contra creștinilor, atunci și creștinii au început a-și edifica bisericile publice. Așa s'a întemplat nemijlocit înainte de persecuțiunea înfiorătoare alui Deciu, când creștinii timp mai îndelungat s'au bucurat de pace. Însă încă de atunci se îndatinan creștinii a inaugura bisericile cele noșe prin un rit oare care-va solemn, după-ce apoi se predau cultului divin. Mai târșiu când biserică a câștigat libertate și pace d-plină, creștinii, cari erau deja în majoritate prin mai întreg imperiul roman, au început a transforma templele păgâne în bisericile creștine. Luau de pe altare jos iocanele și statuțele țicilor păgănesci și în locul lor aședau însemnele creștine. Străformarea aceasta însă încă se întâmpla totdeauna prin un rit oare-care solemn. Mai târșiu după-ce deoparte numărul creștinilor a crescut așa de tare, cât templele aceste transformate în bisericile nu mai erau de ajuns spre a primi în sine pe toți creștinii, eară de altă parte creșcea și zelul împărașilor, a oamenilor avuși și a credincioșilor de a edifica bisericile, așa începură a se edifica bisericile prin mai toate comunele, cu atât mai virtos, că păgăanii nu aveau datina a edifica temple decât pe la cetății și așa pe la sate nu erau temple păgăne, cari să se poată străforma în bisericile creștine. Totdeauna însă și inaugurarea unei biserici noauă se întempla cu solemnități frumoase. Și fiindcă edificarea de bisericile noauă era un lucru tare des, de aceea a sator și se sator și un rit anumit pentru inaugurarea lor, care s'a desvoltat din ce în ce mai tare, până ce a ajuns la gradul acela, în care se află arhierieticeonul de astăzi.

Inaugurarea aceasta a bisericilor se întâmpla la început totdeauna prin un episcop, care îndeplina tot ritul prescriș la atari ocașuni. Și așa ceva era și ușor cu puțință în timpurile acele, deoarece mai fie-care cetate era și reședință episcopalescă, și așa mergerea episcopului era tare ușoară. Lucrul acela însă s'a schimbat în timpurile mai târșie când reședințele episcopalesci au început a deveni mai rare, așa, că multe cetății au încetat de a mai avea episcop. Atunci însă și sânțirea bisericilor prin un episcop au început a deveni mai rară, de oarece de multe ori episcopul era tare depărtat de biserică, ce ar fi fost a se sânți așa cât numai tare cu greu și cu tare multă incomoditate putea călători episcopul la consacrară fie-cărei biserici noauă. Inaugurarea bisericilor celor noauă în mod solemn însă nu a eșit nici atunci din us, fiind-că de o parte era datina foarte

fălci de pămînt au prins a trece de pe atunci în mână nemșilor sau a jidanilor?

Lazur: Apoi ce-s de vină ei, că ficeau așa, dacă nime nu-i înveță și nu-i da la cale?

Nistor: Drept, că pe atunci nici preoșii nu erau așa de învețăți, ca în ziua de aji, ca să-i învețe pe dîșșii și drept că pe atunci nu erau nici atâtea școli, ca oamenii să mai prindă la minte. Dară cređi d-ta că ei s'ar fi dat atunci învețăți și puși la cale, dacă ei și în ziua de astăzi nu vreau să știe de nime! Eată! ei și în ziua de astăzi nu ascuță de cei mai mari și nu vreau să-și deie copie la școală. Ei într-o seamă de sate nu se dau în ruptul capului să-și facă școală, într'altale, unde este școală, nu vreau să-și trimită copii la școală, măcar că-i închid, ori că le dau pedepse în bani. De aceea te întreb, nu-i oare asta bătaia lui Dđeu pe capul lor?

Lazur: Apoi de! Dară eu am vrut numai atâtea să țic: De boieresc am scăpat, dară de necas nu. Birurile au sârit doară tare în sus, și țică cine, ce va țice, dară vremile-s mai grele.

Nistor: Drept, că birurile au sârit tare în sus, nu-i ce țice. Dară și de mult n'a fost mai bine, pentru că oamenii trebuiau să lucre la boieresc câte 50, 100 și 150 de țile. Dute de lucră astăzi la cineva atâtea țile, de nu țî-i câștiga atâtea, cât să ai de bir și să-ți mai rămăie încă. Dară oamenii nostri nu se prea grăbesc la câștig, doară numai atunci

FOIȚA.

Ce ne stînge de pe fața pămîntului?

Nistor și Lazur.

Nistor: Bună dimineața, nănașule!

Lazur: Bună să-ți fie inima, finule.

Nistor: N'ai d-ta vr'o supărare ceva, că te ved așa, nu sciu cum, cam schimbat la față?

Lazur: Bine țici, că inima nu mi-i tocmai la loc; că veđi, finule, nevoile nu-l mai lasă pe om. Greu a fost mai demult, greu e în ziua de astăzi și pe semne din greu n'avem să mai eșim.

Nistor: Ved, că esci tare supărat, nănașule; dar tot ar fi bine să nu-l mână pe Dđeu cu vorba d-tale. Nu-ți aduci aminte, ce era pe vremea boierescului? Atunci țiccam: „Doamne greu-i”. Ei bine, Dđeu s'a îndurat de noi și prea înalțatul împărat ne-a scăpat de robia aceea, și astăzi ori și care se duce unde-i place și face ce-i place: îi de capul lui și nime n'are să-i țică nimica.

Lazur: E drept, că astăzi nime nu ne mână la boieresc, dară oare cu cât e mai bine în ziua de astăzi?

Nistor: D-tale poate țî-i dor de harapnicul economului?

veche, ear de alta pretinsă tare de simțiu natural și religios al omului, care chiar și intrarea în o casă nouă de locuit o face cu o solemnitate oare care. Însă fiindcă episcopul nu mai putea să fie totdeauna de față la consacrarea fiecărei biserici, de aceea s'a introdus datina, ca aceea interinal să se inaugureze în mod solemn și numai prin un preot, care totdeauna se află tare ușor sau în comunitatea respectivă, sau în apropiere. Însă fiindcă ritualul statornic mai înainte pentru consacrarea bisericilor era întru toate rit episcopesc, care ar fi fost necuivincios, dacă se împlinia prin un preot, de aceea ritualul acesta s'a conservat și mai departe numai pentru casurile mai rari, când însuși episcopul consacră o biserică. Pentru cazul, când inaugurarea se întâmplă prin un preot, s'a introdus un alt rit, care consta în sfințirea apei și stropirea bisericii întregi, cum se întâmplă și la sfințirea caselor nouă și de multe ori și la cele vechi.

Astfel după legislațiunea și datina bisericească de astăzi, inaugurarea bisericilor se întâmplă în două moduri, și anume sau prin consacrarea episcopescă făcută de episcopul diecesan sau alt episcop delegat al lui după ritualul prescrip în arhierieticon, s'au prin sfințirea sau binecuvântarea preoțască, făcută de un preot delegat de episcopul diecesan după ritualul prescrip pentru acest cas. Consacrarea se ține eschisiv de drepturile episcopesci, așa, cât nici unui preot chiar nici vicariului episcopesc în timp de sedisvacanță nu-i este ertat a consacra nici o biserică după ritualul arhierieticonului. Însă și sfințirea s'au binecuvântarea preoțască a bisericilor este unul din drepturile eschivse ale episcopului diecesan, așa, cât nici unui preot nu-i este ertat a sfinți sau binecuvânta o biserică, decât numai dacă este delegat spre aceasta de episcopul diecesan, și fără de o atare delegațiune nu-i este ertat nici unui preot a întreprinde funcțiunea aceasta. Sfințirea sau binecuvântarea aceasta prin preot este provisorie și un surrogat al consacrării episcopesci întru atât, încât episcopul, fiind împedat, delegă pe un preot în locul său. După ce înse preotul nu poate îndeplini inaugurarea după ritualul episcopesc așa o îndeplinește după ritualul preoțesc.

Sfințirea bisericii însă prin preot este un ce numai interinal, căci canoanele bisericești prescriu, că ori și ce biserică să fie consacrată prin episcop. Din care cauză sfințirea are să înlocuească consacrarea numai până atunci, până când este posibilă consacrarea prin episcop.

Efectele sfințirii și a le consacrate sunt tot acelea, adecă prin ele biserica în sens sacru devine acomodată cultului dumnezeesc și în specie celebrării Sfintei Liturgii. Acomodarea aceasta însă la sfințirea prin preot este numai interinală, precând la consacrare prin episcop este definitivă. Mai departe prin sfințirea prin preot cu binecuvântarea apei, acomodarea aceasta este o acomodare comună și la ori și ce obiect binecuvântat. Acomodarea însă câștigată prin consacrarea episcopescă este o acomodare ostraordinară, încât prin ea biserica devine acomodată nu ca ori și ce lucru binecuvântat, ci ca o casă a lui Dumnezeu, în care are să se îndeplinească cultul cel mai strălucit al lui, și în care să se coabore și să petreacă însuși fiul lui Dumnezeu în sfânta Eucharistie.

Cu toate însă, că în mod interinal se condece, ca bisericile să fie și numai binecuvântate prin preot, totuși se potface, că pre masa altariului să se așeze un antimis binecuvântat de episcop și fără de acesta nu este ertat a celebra sfânta liturgie în nici o biserică. Pre calea aceasta se suplinese încâtva defectul sfințirii prin preot și sfințirea aceasta participă în cânta consacrarea episcopescă, căci dacă și nu biserica întreagă este consacrată, este totuși consacrat locul acela, unde se așață trupul Fiului lui Dumnezeu, — care este locul principal în biserică.

Antimisul însă trebuie să conțină, totdeauna ceva relicuii (moaște) de a le sfințirii așațate bine sau în colțuri sau în margini. Datina aceasta provine de acolo, că în timpurile

vechi bisericile se edificau prin cetăți mai cu seamă pe mormintele martirilor sau în locurile, unde au suferit ei moartea violentă. După-ce însă mai târziu, înmulțindu-se bisericile datina aceasta nu s'a putut observa neputând toți credincioșii avea în apropiere mormintele vre unui sfânt, așa s'a introdus datina, ca cel puțin pe altar să se aște o relicuie (moaște) de a unui sfânt.

După „F. bis.“

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Agnita, în 7 Iunie 1887. Dnule Redactor! Unele porniri reuțicioase și regretabile invite dela alegerea protopresbiterului tractului Agnitiei a P. O. d. Sabin Piso, și mai cu seamă dela introducerea densului în oficiu, me silesc a eși din reserva observată până acum și a ve cere ospitalitatea prefiutului diar, ce redigeați.

În numărul celor trei concurenți, cari au competat la postul de protopresbiter în tractul nostru, a fost și unul dintre preoții acestui tract, care se înțelege de sine a făcut totul în favorul său.

Diua alegerii însă au fost menită spre a-i dovedi, că alegătorii au știut să-și facă seamă cu pozițiunea chemării unui protopresbiter și astfel a devenit ales cel mai calificat dintre concurenți, și fiindcă de a și mai răbuna acum asupra alegătorilor ingrați numai e cu puțință, ș'au întors toată ura și disprețul atât densul cât și scorul seu asupra actualului protopresbiter, silindu-se din toate puterile a-i face pozițiunea cât se poate de grea și nesuportabilă.

Nimenea nu le ar disputa plăcere, dacă ei o ar face aceasta într'un mod cinstit; ear nu prin calumnie și clevețe pre sub ascuns, compromițând pre actualul protopresbiter în sus, față cu superiorii sei, și în jos față cu populațiunea tractuală.

Scopul lor este: — precum am dis — resbunarea.

Ei vreau să îngreuneze pozițiunea actualului protopresbiter astfel, ca să se disguste și în sfârșit să fie silit a se retrage, lăsându-le locul lor. Vreau mai departe să pregătească prin denunțări și minciuni opiniunea publică din tract în favorul lor, ca așa ajungând încă odată postul de protopresbiter vacant toți alegătorii să voteze cu un glas pentru ei, ca pentru nise oameni singuri mențiți a ferici tractul nostru.

Ei descriu pe actualul protopresbiter în sus și în jos la poporul de rând, ca pe un om aplicat a abusa de oficiul seu, prea aspru față cu preoțimea și învătăorii din tract, și prea superb în portarea sa; ba, există chiar și arătări ale particularilor făcute la inițiativa, și unele scrise chiar de preotul Nic. Moldovan asupra protopresbiterului nostru la Prea ven. Consistoriu. Nu știu inițiatorii acelor arătări, că actualul protopresbiter nu este capace a comite atari abuzuri, pre cari le au comis ei, când erau la putere.

Ori cine ar vrea să judece imparțial despre protopresbiterul nostru l'am îndreptat în cancelaria protopresbiterului din Agnita, ca să se convingă despre activitatea densului dela introducerea sa în acest oficiu încoace, — și acela ar trebui să se mire, cum de acest om n'a imbrăncit până acum de atâta lucru negles de antecesorul său rațiocinii în unele parochii nefăcute de prin anii 1880 și 1881; sau apoi alte încurcate de însuși comisarul esmîn prin tract pentru facerea rațiocinilor, tot de prin anii aceia și mai încoace, care răpesc timp de șeptemâni

protopresbiterului, jertfiindu-și chiar odichna de noapte necesară ori căru om, care și prețuese cât de puțin sănătatea sa. Cine scie mai departe, cum au urmat predarea arhivei protopesci dela fostul administrator protopesc, carea nici astăzi nu este predată în toată forma și protopresbiterul și acum cere act de act după trebuință dela fostul administrator: apoi concubințele cele multe întâmplate sub administrațiunea trecută încă răpesc protopresbiterului o di sau două în fiecare șeptemână; și apoi în sfârșit lucrurile curente oficioase.

Nimenea nu s'ar supăra și eu cred, că nici dl protopresbiter, dacă densii ar avea a înregistra adevărate abuzuri sau fapte condamnabile, comise de actualul protopresbiter, și cu acele ar eși chiar în publicitate, dară ei agitează pre sub ascuns: că protopresbiterului să nu i-se plătească diurnele sau să nu i-se plătească atâta, decât atâta, că așa ar fi tacsă, poporul din cutare comună să nu contribue pentru biserică sau școală etc.

Dacă protopresbiterul decide o cauză după drept și dreptate nu o așa după cum i-ar plăcea cuiva; respectivul asupra delă Verd sau Nochrich după dreptate, căci protopresbiterul a făcut abuz; dacă unui preot sau invătătoriu neglijent, care nici după două sau trei admnistrări și urzorii n'au satisfăcut unui ordin consistorial, i-se dă o puțină dojană, protopresbiterul e om aspru, și nu-i om bun ca antecesorul seu; dacă unui preot, care este mai prețiu cu lfig decât cu biserica sa, și când protopresbiterul mergând în parochia lui l'afă incapabil de a se înțelege cu el, protopresbiterul nu-i gratulează, atunci e mândru, e superb.

Cum scie reprezenta actualul protopresbiter biserica și protopopiatul ori unde, naintea ori cărei deregătorii politice și civile ne vor spune domni de pe la diferitele diregătorii, la care sunt împărțite comunele din acest tract, ne va spune inteligența de naționalitate streină din opidul Agnita; care scie judeca pre un om cult cu totul din alt punct de vedere, precum judecă densii, ca oameni interesați.

Noi însă, care n'am avut aspirațiuni de protopresbiter în acest tract, de un temperament mai stempărat judecăm cu totul altfel lucrurile din tract dela venirea actualului protopresbiter, noi vedem, că afacerile bisericești și școlare au luat o direcțiune sănătoasă, preoțimea luând impuls dela conducătorul ei arată mai mult zel ca până acum; invătătorii, cari au știut, că protopresbiterul nu ia lucru în glumă cu școala și-au dat toată silința; așa încât la esamenele semestriale al II-lea chiar străinii au fost surprinși de progresul fact în școalele noastre, unde până acum învățământul abia vegeta.

Nu este încă nici un an dela instalarea protopresbiterului nostru în tract, și dacă densului iar plăcă a lega toate îmbunătățirile făcute până acum în tract de limba clopotului, ar sci și malconțenții, că densul a făcut astfel de îmbunătățiri în unele parochii, pe cari antecesorul seu în treizeci de ani nu le-au putut face.

Dacă densii ar considera toate greutățile, cu care are să se lupte actualul protopresbiter până va aduce acest tract în ordine, ar trebui să recunoască, că ei mai mult ca ori și cine sunt de vină la derangiarea în care s'au aflat acest tract, când l'au primit protopresbiterul nostru; dacă au ceva de remonstret în contra densului, folosească-se de forul competent, sau chiar de publicitate, și când vom cunoaște, că ei se luptă pentru adevăr și dreptate, fie siguri că, nu numai

când nevoia li stringe de gât și nu mai au încotro. Dară eu știu, că nu-i totdeauna câștig, și când este, oamenii nostri nu se apucă la lucru și dacă se și apucă, apoi banul nu-l cruță, ci-i dau iute drumul din mână, pară că le ar fi de năpaste. Toți pun pricina, că vremile sunt grele, că birurile sunt mari, dară câți caută la lenea și nepăsarea lor? Ei nu iau seamă, câtă vreme hănuiesc în crișme, apoi cum nu le pasă de gospodărie și cât li se perde de a gata. La slujit nu li se prea face a merge, doară pe la jidani, pentru că ei dic: la jidov poți dormi de ajuns, apoi mai capeți și de bêt.

Lazur: Drept, că din oamenii nostri tare mulți se poartă rău. Dară tot nu poți dice, că toți is le-noși și bețivi.

Nistor: Da, așa-i; dară și aceea e drept, că mulți s'erăcesc mai ales din pricina rachiuului.

Lazur: D-ta mi se pare, că ți-ai pus ochiul pe rachiu! Dară nu vești, că omul poate s'erăci și de foc, nu da Doamne, și de apă și de secetă și de grindină.

Nistor: Cum nu! dară de aceea trebuie omul în zilele cele bune să îngrijiască de cele rele. Când dă Dđeu de sunt bani și pâne, atunci trebuie cruțat și banul și pânea, pe când nu va fi. Dară la noi? Când este pâne și bani, apoi tot trau și vieață.

Să luăm seama numai la rënduelile noastre: pute-te-ai încungiura fără rachiu? Ferit-a Dđeu!

Nici la lucru, nici la judecată, nici la invoială sau petrecere, nici la cumpărare ori vânzare, nu se poate fără rachiu.

Lazur: Oh! da, asta bine o ăci, căci judecățile le fac oamenii nostri în crișme și-apoi vorba ceea: acui-i cinstea pe masă, aceluia-i și dreptatea.

Nistor: Dară ia seama și la alte trebi. Mai de mult, de era nuntă sau cumetrie, de era îngropăciune oamenii se mulțamiau cu câte puțin, cu câteva oca de rachiu și pace bună. În diua de astăzi îți trebuie vr'o câteva vedre, ca să scoți o treabă ca aceea la capăt și încă și atunci îți scot coadă, că nu-i-ai omenit și nu le-ai dat de bêt de ajuns. Beu și beau, di și noapțe și șeptemâni întregi, bunăoară ca la hramuri.

Lazur: Bine mai ăci, pentru că la nuntă numai ce auzi: Da mai dă cumetre, că vești, că și șipurile-s goale. Ș'apoi nunta o fac nu într'un loc, ci la mire și mireasă anume pare ca să ție cheltuiala îndoită; fac și masă mare și dau daruri; dară unde se duc darurile acestea? Nu tot la jidani?

Nistor: De bună seamă, că nu-i bine așa, dară vești așa-i și la cumetrie, încât adese-ori nici la boțejune nu mai merg treji, acei cari merg. Dacă se întâmplă de moare cineva, și-i s'erac, apoi n'are nici cine-l duce la groapă, eară de-i mai în putere, apoi tot satul se stringe la casa lui, dară nu se stringe

înainte de îngropăciune, și nu atâta la mâncat, pe cât la bêt de sufletul mortului.

Lazur: Cum grăesci d-ta s'ar părea, că oamenii nostri nu s'ar gândi la altceva, decât numai unde ar merge, se poată trage la rachiu, ca să se îmbete.

Nistor: Poate nu-i așa? Ce-s parastasele noastre pentru cei morți? Acuma oamenii nostri au început a face pomenirile acestea chiar și fără rugăciunea preotului și preotul, nefind de față, oamenii n'au nici o șfială și beau cât începe într'ânșii. Dară ia mai bine seama la diua de hram, cum o prănsuce ei. Sfânta slujbă o face preotul în biserică, eară oamenii, în loc să meargă la biserică, se duc cu balera în spate la cărcimă să-și ia rachiu. Apoi încep a veni de prin alte sate la hram, dară nici aceea nu intră în biserică, ci trag de-a dreptul la casele oamenilor și-apoi sub seară li vești zăcând morți beți pe sub garduri și prin șanțuri. Ce-i aceasta? Nu-i dobotic? Ș'apoi mai vrei să fie bine de oamenii nostri?

Lazur: Apoi de, ce să faci finule! Așa i lumea. Când ți-se întâmplă de ai oaspeți sau altă treabă, fără rachiu nu se poate; așa am apucat. Ș'apoi un om singur nu poate schimba obiceiul!

(Va urma.)

nu-i vom combate, dară-i vom chiar sprigină; până când însă vor juca role de calumniatori nu putem decât să-i desaprobam.

Varietăți.

* (Manevrele de corp.) În anul acesta după cum anunță „Ordre de bataile” se vor ține manevre numai în Ungaria și Moravia. La aceste manevre va participa M. Sa monarhul împreună cu principele de coroană Rudolf. Comanda supremă o va primi arhiducele Albrecht. Manevrene de corp din Ardeal, corpurile de armată 7 și 12 din Sibiu și Timișoară combinate se vor ține între Deva, Orăștie și Hațeg, începând din 16 și până în 21 Septembrie.

* (Ordinea esamenelor la scoalele centrale gr.-or. române din Brașov la finea anului scol. 1886—87.) Esamenele de promoțiune scripturistice și verbale la scoalele medii s'au început în 5/17 Iunie și durează până în 16/28 Iunie.

I. *Esamenul de maturitate* la scoala comercială va fi în 18/30 Iunie.

II. *Esamenul de maturitate* la gimnasiu va fi în 19 Iunie (1 Iuliu) și 20 Iunie (2 Iuliu).

Esamenul de maturitate este public. Eschis sunt scolarii scoalelor medii conform instrucțiunii M. Esamenul public. A) *La scoalele medii (gimnasiu, scoala comercială și reală) și cl. V. de fete* încep Mercuri în 24 Iunie (6 Iuliu) și durează până Sâmbătă în 27 Iunie (7 Iuliu).

B) *La scoala elementară capitală* se vor ține esamenul Luni în 22 Iunie și Marți în 23 Iunie st. v. În 28 Iunie serviiu divin cu rugăciunea de mulțămă în biserica S. Nicolae din Șchei. La 10 oare cetirea clasificățiunilor și distribuirea premiilor. Părinții elevilor, precum și amicii și binevoitorii scoalelor noastre se invită cu toată onoarea a lua parte la aceste esamene, precum și la festivitatea de încheerea anului scolastic 1886—7.

Anul scol. 1887/8 se începe în 1/13 Septembrie a. c. Inmatricularea se face în 30, 31 August și 1 Septembrie. În 2 Septembrie la 8 oare se cetește legile școlare în sala cea mare a institutului. În 3 Septembrie se încep prelegerile. Scolarii, cari fără motiv ponderos nu s'ar prezenta la termenul fisat, nu se mai primesc.

* Din partea familiei decedatului Irimie Eremia Popa primim următorul necrolog:

Jalnică soție cu jalnicii fii, fice, gineri, nurori nepoți și nepoate anunță cu durere încetarea din viață a prea iubitului și mult regretatului lor soț, părinte și moș **Irimie Eremia Popa**, născut la 1798 Februaru 16, și repausat astăzi, la oara una dimineața 7 Iunie, 1887.

Înmormântarea se va face Marți 9 Iunie la oara 1 după amiază în cimitirul bisericii Sfântului Nicolae din loc.

Bacifalu, în 7 Iunie, 1887.

Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată!

* (Regina Sârbiei în Rusia.) Petrecerea reginei Natalia în Crimea deșteaptă mare interes pentru Serbia în Odesa. Regina mai înainte de a părăsi Odesa a luat măsuri ca să i-se trimită regulat la Yalta toate țiarele din Odesa. Ea cetește în fie-care ți o mare parte din țiarele rusești și se simte foarte măgulită, când găsește câte un articol simpatice pentru Serbia. Regina s'a exprimat cătră mai multe persoane, că înstrăinarea, care s'a incubat între Rusia și Serbia în ultimii ani, nu provine decât din înțelegerea greșită a lucrurilor și că în Serbia nimeni nu este dușman serios al Rusiei.

* (Focul din Botoșani.) M. S. regele, României înțată ce a aflat despre catastrofa din Botoșani, a adresat din castelul Peleş dlui Hasnaș, primarul orașului Botoșani, următoarea telegramă:

„Flacările mistuitoare, ce pusti o parte din orașul Botoșani au pricinuit grozave nenorociri, ce s'au răsfrint asupra inimii Reginei și a Mea. Ori-ce suferință a unei părți a României este suferința Noastră și de aceea Me grăbesc a trimite deocamdată suma de 1000 mii lei, spre a căuta să dați întâiele ajutoare celor mai isbiți de lipsă. Mângâiați și îmbărbătați pe cei arși de foc, asigurându-i, că subscripții publice, în fruntea cărora se va pune Regina și Eu, vor fi organizate grabnic în toată țeara, și că României, cari a știutu să fie miloși, când în alte state s'a întemplat asemenea catastrofe, vor sofi să-i facă datoria și cătră compatrioții lor.

A da pentru Botoșani și a ridica pe cei loviți de o soarte cumplită, este a ne cinsti pe noi inșine, este a ne ridica sentimentele la înălțimea grelei încercări căduțe pe unul din cele mai de căpetenie orașe ale scumpe noastre României.”

Dl Gaget, însărcinatul de afaceri al Franciei, aflând despre nenorocirea din Botoșani a adresat

dlui Cantacuzino o epistolă, în care laudând sentimentele de loialitate ale românilor pentru franciei, l roagă ca ajutoarele, ce erau destinate pentru nenorocirii dela opera comică și au încurs dela petrecerile arangiate spre acest scop, să se dea acum pentru nefericirii din Botoșani.

Jurnalele din România au deschis colecte.

Consiliul de ministri din România a adus această decisiune:

Astăzi, în 5 Iunie v. 1887:

Consiliul de ministri, întrunindu-se sub președința Maiestății Sale Regelui, în reședința regală a castelului Peleş.

Având în vedere, că un foc înfricoșat a distrus o mare parte a Botoșanilor;

Având în vedere, că asemenea nenorociri se întâmplă adesea în orașe și sate;

A luat următoarea decisiune:

1. Se deschid liste de subscripțiune publică sub înaltul patronagiu al M. M. LL. Regelui și Reginei și sub direcțiunea unui comitet central, compus de I. P. S. Metropolit Primat, Iosif, președintele senatului, Principele Dimitrie Ghica, președintele camerei, General Dimitrie Lecca, primarul capitalei, Ioan Câmpineanu.

2. Acest comitet va lucra cu ajutorul comitetelor, ce se vor înființa în județe, și care se vor compune din:

Senatorii și deputații județului;

Primarul orașului de reședință;

Prefectul județului;

Președintele tribunalului județian.

3. Listele de sunscripțiune publică vor fi date cu marcă. Baniile se vor depune la cassa de depuneri și de conștanțămă; eără comptabilitatea se va face prin banca națională.

4. Un comitet special se va institui la Botoșani pentru a priveghia distribuirea banilor.

5. Guvernul va deschide un credit de 60 mii lei din paragraful estraordinar al bugetului, pentru a face față nevoilor celor mai urgente.

6. Comitetul central va avea în privire a se crea căile și mijloacele pentru un fond permanent de ajutorință a acelor, care în viitor vor fi atinși de foc sau de inundațiune.

7. Ministrul justiției este însărcinat cu elaborarea unui proiect de lege, care să reguleze modul și controlul ori-cărei subscripțiuni publice de bani și ajutoare.

8. Listele de subscripțiune vor conține telegrama adresată de M. S. Regele primariului de Botoșani în 4 Iunie, decisiunea prezentă a consiliului de ministri și înscrierea în capul listelor a Maiestăților Lor Regele și Reginei cu suma de 30 mii lei.

I. C. Brătianu, D. Sturdza, Eng. Stătescu, M. Ferechide, C. Nacu, P. S. Aurelian, General A. Angelescu, V. Gheorghian.

* (Monumentul Plevnei în Moscova.) Monumentul, ce era să se ridice de cătră oficerii ruși din corpul de grenadiri în Bulgaria, aproape de Plevna, în onoarea grenadirilor căduți la 28 Novembre 1877 impregiurul Plevnei, nu se va mai ridica, după cum se proiectase la început, în Bulgaria, ci în Rusia, și încă în inima Rusiei, în Moscova, unde se află în garnisoană corpul de grenadiri. Causa acestei schimbări este actuala încordare dintre Rusia și Bulgaria.

Primăria din Moscova s'a ocupat în 6 Iunie (26 Maiu) cu această afacere. Monumentul este lucrat după planul lui Șervuda și reprezintă:

1. Un basozuc furios, care măcelărește o familie bulgară; 2. Un bătrân gârbovit, un țeran rus, revoltat din cauza aceasta, arată fiului se acest grup și îl conjură pe icooana unui sfânt, să nu slăbească niciodată în iubirea creștină; 3. Figura uriașă a unui grenadir, care a trântit la pământ pe un turc și i dă ultima lovitură; 4. Un grenadir pe moarte, care înainte ași da sufletul rupe unei femei bulgare lanțul sclăviei; 5. O cruce d'asupra semilunei, ca simbol al biruinții; crucea este împodobită cu coroana Țarului.

Monumentul va fi încungiurat de frunze de lauri, care se ridică pe cruce, în semn că religiunea a însuflețit pe ruși la fapte eroice. În partea de sus a monumentului sunt făcute chipurile sfinților: Alesandru Nevski, Gheorghe, Mihail și Stefan. Pe fie-care din cele patru laturi ale monumentului se află următoarea inscripțiune în limba rusă, bulgară și română: „Grenadirii ruși, camaraziilor lor, cari au căduți în glorioasa luptă dela Plevna, la 28 Novembre 1877.”

Monumentul este înalt de 7 stânjini și lat de peste 4 stânjini.

* (Desgropări în Athena.) Cu prilegiul săpăturilor din Acropolis s'au aflat cinci statue de marmură. Două din ele de o mărime miraculoasă, sunt din perioda artistică înaintea lui Phideas. Unele

dintre ele arată figuri de secul feminin și sunt conservate destul de bine. Toate obiectele aflate s'au predat museului din Acropolis, care s'a îmbogățit foarte mult.

* (Călcări de arnăuți.) O bandă de 400 arnăuți cu două drapele au atăcat cararele sârbesci Nr. 20 și 21 și au înaintat apoi până la satul Dobinovac, pustiind tot în calea lor, o mulțime de țărani, femei și copii au căduți jertfa iataganelor.

Reuniunea pentru pedagogia științifică.

Germania, Iunie 1887.

(Urmare.)

Am atins mai sus, că pedagogia științifică ar fi un făt al veacului nostru, prin aceasta însă nu voesc să țin, că sub aceasta s'ar înțelegă întreagă pedagogia de astăzi. Din contră, partea cea mai mare se mișcă încă în regiunile pedagogiei vulgare și numai o parte mai mică și-a dat și își dă silințele de a o ridica pe o treaptă egală cu celelalte științe.

Astăzi, când există o psihologie, anatomie, fiziologie, zoologie, botanică, mineralogie, și chiar teologie științifică, numai începe îndoeală, că și tendința pedagogilor trebuie să meargă înfrăcoala.

De aceea a fost o norocire, când Herbart, unul din cei mai ageri și adânc cugetători, la începutul veacului nostru și-a aștinut privirea asupra pedagogiei și ne-a lăsat ca moneștire un fundament de valoare neperitoare, pe care se zidește pedagogia științifică prezentă. Singur el dintre filosofi a fost, care a făcut ca ideile lui filosofice să devină fructifere pentru educațiunea omenimei. Cu aceasta însă nu voesc să țin, că ceilalți filosofi nu s'ar fi ocupat de loc cu ideile educației, ci voesc să accentuez numai, că nu ne-au dat o teorie basată în sistemele lor filosofice, precum a făcut Herbart. Herbart a fost acela, care însuși din pracasă a venit la ideile lui reformatorice. În adevăr avem scrieri pedagogice și dela Kant, Fichte, Schliermacher etc. ca să numai amintesc de Locke, Rousseau și alții.

Scrierile acestora însă nu sunt de o valoare reformatorică în pedagogie și nu a fost calificate de a forma o școală, carea să se bazeze pe principiile lor.

Scoala herbartiană e un ce recunoscut în lumea științifică și nimenia nu poate să denegă, că mare mișcare a produs în sinul pedagogilor și preste tot în filosofie. Ideile acesteia sunt menite de a schimba total organizarea învățământului și a'l pune pe acesta în o stare, dela care va atârna binecuvântarea generațiunilor viitoare.

În fața acestei împrejurări se cuvine, ca și lumea de scoală de pe la noi să nu rêmână surdă, la sunetul, ce deja demult a pocnit în inima Europei. Și cumcă în adevăr a răsărit o stea pedagogică și pe firmamentul nostru, ne-o demostă valoarea scrieri a domnului profesor I. Popescu „Psychologia empirică”, carea este un început a unei lucrări de multe veacuri, și multe generațiuni. Tot asemenea-o demostă și unele tractate pedagogice. „Educațiunul” anului 1882—3, precum și lucrarea din Programa Institutului pedagogico-teologic 1885—6 eșite, tot din aceeași penană.

Începutul este făcut; se sperăm deci, că continuarea va urma tot cu acelaș succes. Nici când însă succesul nu a putea fi foarte considerabil, când o persoană în lucrările sale nu este ajutorată și de alți mulți și aceasta mai cu seamă în operă educațiunei, atât de grea și atât de complicată. De aceea nu putem, decât să ne exprimăm părerea de rău, că unii domni deputați în sinodul anului trecut, când se intenționa edarea unei foi pedagogice o innădușiră încă în fașă, nimicind bunele intențiuni a oamenilor precepători de causă.

După această mică reflexiune la impregiurările noastre, se vedem mai departe firul ideilor începute.

Accentuiau mai sus existența unei scoale herbartiane pentru înțelegerea lucrului. Nu voiesc să me ocup cu scoala herbartiană în toată estensiunea ei și nici cu reprezentanții ei veritabili. Voesc numai să accentuez, că reuniunea pentru pedagogia științifică este o proprietate a acestei scoale, carea are menirea de a desvolta mai cu seamă teoretice ideile pedagogice intru cât aceste stau în necs cu filosofia.

Ziller a fost acel bărbat, care a fundat această reuniune, încă înainte cu noue spre-100 ani, și i-a dat o direcție deosebită de ori și ce alte reuniuni de natura aceasta.

Densul, ca profesor de pedagogie în Lipsca, a adoptat ideile pedagogice ale lui Herbart, nșinundu-se parte a întregi ceea-ce i-s'a părut că lipsesce, parte a continua firul început.

Mai cu seamă originalitatea lui constă în desvoltarea părții metodice a pedagogiei, carea are un caracter cu totul distinct de metodicele astăzi uși-

tate. Nu mai mult arbitriul are să dispună asupra alegerii materialului de învățământ precum și asupra prelucrării respective predării ei, anumite principii trebuie să domnească și aci pretutindena, căci lumea morală și intelectuală se conduce tot asemenea ca și lumea fizică de anumite legi, cari pretind a fi respectate, dacă mai e vorba ca silințele noastre pedagogice, să mai aibă vre un rezultat îmbucurător.

(Va urma.)

Nr. 196 [1607] 1-3

EDICT.

Maria I. Benea (Zica) din Herman, carea a părăsit cu necredință deja de 3 ani pe legiuitul ei soț Irimie Popister din Herman și de prezinte nu se scie ubicațiunea ei, se citează a se înfătoșa la subscrisul oficiu în termen de 6 (șese) luni dela prima publicare a acestui edict în foaia arhidieceșană, căci la din contră se va pertracta și decide cauza ei matrimonială în absența ei.

Brașov, in 31 Martiu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. din tractul Brașovului II.

Ioan Petric, protopresb.

Nr. 1209. [1606] 3-3

EDICT.

Nicolae Lazar gr. or. din Mohu, carele de 3 1/2 ani a părăsit pe muierea sa Maria n. Duma fără să se mai scie dacă mai trăește sau nu, prin aceasta se citează ca în termen de 6 luni dela prima publicare a acestui edict să se prezenteze înaintea subsemnatului, căci la din contră procesul matrimonial urzit de muierea lui se va pertracta și decide pe basa pribegirii curentatului.

Scaunul protopresbiteral gr.-or. al Sibiiului ca for matrimonial de in stanța I. Sibiu, 28 Octobree, 1886.

Simeon Popescu, protop.

Posta ultimă.

Resultatul alegerilor dietale până aci este următorul: 241 liberali; 38 opoșiionali moderati, 67 independenți, 7 fără partid, 9 naționali și 7 antisemiți.

Măgulitoriu trebuie să fie pentru inventatorul unui preparat, când el primesce epistole, cari sunt de cuprinsul celei următoare: Stimabile D-le! Cu bucurie ve împărtășesc, că suferințele mele s'au îndreptat în mod estra-ordinariu, și spre completă mântuire voesc a mai întrebuița încă câteva

sticle din eliesirul de nervi al Dr. Lieber; sunteți rugați deci etc. A. Salzmann, Millhausen i. Els., Lyonergasse 12. Nu mai singur veritabil se află sub marca de deposit (cruce cu ancora) 1/2 sticlă = 2 fl. v. a., o sticlă întreagă florini 3.50, o sticlă duplă fl. 6.50 v. a. în farmacia și în centrala dlui Dr. Bökiker & Co. Hanovera. Deposit în Sibiiu la W. F. Morscher, farmacie la „Genfer Kreuz.“

Loterie

Mercuri in 22 Iunie 1887.

Sibiiu: 85 54 17 48 55

Medicament pentru boala de fungie, tuberculoasă (oftică), astmă (respirațiune), catar cronic de plumăni etc. prin Ecschalațiune de gas (cu ajutoriul injeștiunii rectale). Nerecșutul, ideatul admirabil și nerealisabil al medicilor, se poate efectui sigur și de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur și admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, și cari se legitimează prin prescripțiile medicale prezente din și afară din țeară.

Singur veritabil să află sub această marcă de deposit Elixir pentru reimprospetarea nervilor a profesorului Dr. Lieber. durabil, radical și cel mai sigur leac dintre toate, chiar și contra celor mai cumplite dureri de nervi, provenite din păcatele tineretelor. Cura radicală contra tuturor morburilor, cari debilitază corpul precum: gălbinaea, iritațiune, dureri de cap, migrene, bature de inimă, dureri de stomach și mistuire neregulată.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1887.

Table with multiple columns for train routes: Budapesta-Predeal, Predeal-Budapesta, Budapesta-Arad-Teiuș, Teiuș-Arad-Budapesta, Coșșa mică-Sibiiu, Sibiiu-Coșșa mică, Cucerdea-Oșorheiu-Reghinul-săs., Reghinul-săs.-Oșorheiu-Cucerdea, Simeria (Piski)-Petroseni, Arad-Timioara, Timioara-Arad, Uniedoara-Simeria (Piski), Simeria (Piski)-Uniedoara, Uniedoara-Simeria (Piski), Ghiriș-Turda, Turda-Ghiriș.

Nota: Numerele cele grase înseamnă carele de noapte.

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei arhidieceșane.